

20 Şubat 2015

TS/EKO/15-08

TS/BTK/15-02

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

**TÜSİAD’ın 16.12.2014 tarih ve TS/EKO/14-53//TS/BTK/14-08 kodlu,
“TÜRKİYE’DE AR-GE FAALİYETLERİNİN ARTIRILMASINA YÖNELİK
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER” Başlıklı Görüş Belgesinin Bazı Maddelerine İlişkin
Olarak İlave Açıklama ve Öneriler**

TÜSİAD Vergi Çalışma Grubu ve İnovasyon-Teknoloji Çalışma Grubu tarafından “Türkiye’de Ar-Ge Faaliyetlerinin Artırılmasına Yönelik Görüş ve Öneriler” başlıklı bir görüş belgesi (**TÜSİAD Görüş Belgesi**) hazırlanmış; bu belge Maliye Bakanlığı ile 16 Aralık 2014 tarihinde Ankara’da düzenlenen çalıştayda sunulmuştur. Maliye Bakanlığı yetkililerinin, TÜSİAD görüş belgesindeki bazı maddeler hakkında ilave görüş ve açıklama talep etmesi üzerine işbu belge hazırlanmıştır.

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeancommerce.com

www.tusiad.org

1. TÜSİAD Görüş Belgesi’nin (1.1.) Kısımında Belirtilen, Ar-Ge ve Destek Personelinin Ar-Ge Merkezi Dışında Geçirdiği Sürelere İlişkin Örnek ve Kriter Talebi:

TÜSİAD Görüş Belgesi’nin “**1.1. Ar-Ge ve Destek Personelinin Ar-Ge Merkezi Dışında Geçirdiği Süreler ve 30 Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge personeli sayısının hesaplanması**” kısmında;

- Gelir İdaresi’nin mukteza bazında yayınladığı görüşlerinde; tam zamanlı olarak çalışan personelin **eğitim, teknik inceleme veya görevli olarak** Ar-Ge merkezi dışına çıktığı ve tam zamanlı olarak çalışan personelin kullanacağı **doğum, süt, evlilik, ölüm, mazeret izinlerinde, resmi tatil günlerinde** ve raporlu olunan durumlarda merkez dışında geçirilen söz konusu süreler isabet eden ücretlerin gelir vergisi stopaj teşvikine konu olamayacağı,
- Ayrıca Gelir İdaresi tarafından verilen diğer muktezalarda, Ar-Ge merkezi personelinin Ar-Ge merkezi dışında geçirdiği süreler isabet eden **ücretlerin** (Ar-Ge merkezi dışında geçirdiği sürede gerçekleştirdiği **yurtiçi ve yurtdışı seyahatleri kapsamındaki konaklama, ulaşım gibi harcamalarının** ve Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili Ar-Ge merkezi dışında ancak şirket yerleşkesi içindeki **toplantı odaları, laboratuvar, üretim tesisleri** gibi bölümlerde geçirdiği süreler isabet eden ücretlerin) Ar-Ge indirimine konu edilemeyeceği, belirtilerek, özellikle Ar-Ge merkezi değerlendirme süreci esnasında, çalışanların **yüksek lisans/doktora programlarına** devam etmesi, **bilimsel etkinliklere**, eğitimlere katılması vb. konularda nasıl yaklaşılabileceği, uygulamada Ar-Ge ve inovasyon

faaliyetlerinin, yapılan işin doğası gereği sadece Ar-Ge merkezinin içerisinde gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı gerçeğinin dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

a) Yurtiçi ve Yurtdışı Seyahatler Konusunda (Bilimsel Etkinlik, Fuar, Toplantı vb. Faaliyetlere Katılım Dahil Olmak üzere) İlave Açıklama ve Öneriler:

Ar-Ge bağlamında yapılan çalışmalar kapsamında dünyadaki gelişmeleri takip etmek ve gerçekleştirdiğimiz çalışmaların poster ve sözlü sunumunu yapmak amacıyla yurt içinde ve yurtdışında gerçekleştirilen kongre, konferans, seminer¹ gibi Ar-Ge ve inovasyon vb. etkinliklere katılım; patent, iş güvenliği, proses güvenliği, enerji, çevre, regülasyonlar ve ürün güvenliği konularında yapılan çalışmalar; fuar, proje toplantısı, analiz, zaruri test çalışmaları, pilot uygulama, konsorsiyum, proje pazarları, bilimsel etkinlikler vb. etkinliklere katılım sağlanmaktadır.

Ar-Ge merkezi çalışanlarının bilgi ve becerisini artırmak amacıyla çeşitli eğitimlere de katılım sağlanması gerekmektedir. Bu gibi etkinliklere katılımın personel açısından teşvik edici ve mesleki gelişime katkı sağlayıcı etkileri vardır. Ar-Ge personelinin uzmanlık alanında yetkinliğini arttırmak ya da yapılan Ar-Ge projeleri ile doğrudan alakalı olarak yurtiçinde ve yurtdışında düzenlenen konferans, seminer, fuar, sempozyum, proje pazarları, Horizon 2020, Eureka, Era-Net gibi projeler kapsamında konsorsiyum oluşturmaya yönelik veya uluslararası platformlarda desteklenme kararı alınmış projelerin gözden geçirme toplantıları, üye olunan uluslararası Teknoloji Kümelerinin toplantılarına katılım vb. nedenlerle Ar-Ge personelinin yurtdışına seyahat etmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde; yurtdışındaki üniversiteler, araştırma enstitüleri ve Ar-Ge projeleri kapsamında işbirliği yapılan ya da yapılması planlanan diğer firmaların Ar-Ge birimleri ile işbirliği projeleri tetikleme, yürütme çalışmaları yapılmaktadır.

¹ Örnekler: Ar-Ge Merkezleri Zirvesi, Türkiye İnovasyon Haftası, Türkiye Nanobilim ve Nanoteknoloji Konferansı, APMAS / International Advances in Applied Physics And Material Science Kongresi, ECERS / European Ceramic Society konferansı (yurt dışı), The Bathroom Experience, Building, Energy, Air-conditioning Technology, Renewable Energies Fair (yurt dışı); Koç Üniversitesi Proje Pazarı, Bilkent Üniversitesi-Sanayi İşbirliği Destek Programları Bilgilendirme ve Eşleştirme Günü, Horizon 2020 Proje Yazma Eğitimi, Anadolu Üniversitesi tarafından verilen Malzeme ve Metalurji Mühendisliği Eğitimi, eğitimi vb. örnekler çoğaltılabilir.

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org

Üniversite, enstitüler, kamu ve özel sektör firmalarıyla yapılan ortak Ar-Ge projeleri; Ar-Ge projeleri ile alakalı tedarikçi firma ziyaretleri, proje ortaklarıyla, müşteri ve diğer kurum ve kuruluşların fiziki ortamında yapılan saha çalışmaları ve testlerin yapılarak performansının ve sanayiye uygunluğunun denenmesi gibi sebeplerle de Ar-Ge personelinin Ar-Ge Merkezi dışında çalışması gerekmektedir. Nitekim, ortak çalışmadan doğacak sinerji için kamu, “Rekabet Öncesi İşbirliklerini” de desteklemektedir.

Üniversiteler, araştırma enstitüleri ve Ar-Ge projeleri kapsamında işbirliği yapılan ya da yapılması planlanan diğer firmaların Ar-Ge birimleri ile işbirliği projeleri tetikleme, yürütme faaliyetleri de gerçekleştirilmektedir.

Kamu destekli Ar-Ge projelerinin başvuru ve idamesi ile alakalı olarak TÜBİTAK ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi destek veren kamu kurumları ile toplantılara katılım gerekmektedir.

Bunların yanı sıra Türkiye’de farklı şehirlerde üretim birimi olan şirketlerde geliştirilmekte olan projeler için Ar-Ge personeli Merkez dışında çıkabilmektedir.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Ar-Ge Merkezleri Performans Endeksleri hesaplanırken 6 alt bileşene bakılmaktadır. İşbirliği ve Etkileşim (%8) kapsamında üniversite ile işbirliği kapsamında yürütülen projelerin ağırlığı bunlardan biridir. %8’lik ağırlığı olan bu bileşen aşağıdaki alt bileşenlerden oluşmaktadır:

- % 3: SAN-TEZ, TEYDEB. 7. Çerçeve vb. projelerin dönemsel harcamasının toplam Ar-Ge Harcamasına oranı
- % 2: SAN-TEZ, TEYDEB. 7. Çerçeve vb. dönemsel proje sayısının toplam proje sayısına oranı
- % 2: Üniversite-Sanayi işbirliği kapsamındaki diğer projelerin dönemsel harcamasının toplam Ar-Ge harcamasına oranı
- % 1: Üniversite-Sanayi işbirliği kapsamındaki diğer projelerin dönemsel proje sayısının toplam proje sayısına oranı

Buradan görüleceği gibi Bakanlık tarafından Ar-Ge merkezlerinin işbirliklerini artırması beklenmektedir. Bu beklentinin gerçekleştirilebilmesi için yukarıdaki çalışmaların yapılması gereklidir.

Bu çerçevede önerimiz; Ar-Ge personelinin Ar-Ge merkezi dışında, katılacağı proje çalışmaları, akademik çalışmalar, eğitim, seminer, sempozyum, AB ve regülasyonlara uyum, patent ile ilgili çalışmalar, katılacağı toplantılar ve ortak Ar-Ge proje çalışmaları gibi Ar-Ge faaliyetleri nedeniyle yapacağı seyahatlere ilişkin gerçekleşen ulaşım,

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org

konaklama, yemek vb. giderlerin geçerli Ar-Ge harcaması olarak değerlendirilmesi, ayrıca bu seyahatler sırasında personelin geçirdiği sürelerin personel destekleri yönünden Ar-Ge faaliyeti olarak değerlendirilmesi ve bu süreler isabet eden ücretlerin de destek ve teşviklere dahil edilmesidir.

Yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında yurtiçi ve yurtdışı Ar-Ge kuruluşları ve üniversiteler ile gerçekleştirilen işbirlikleri ve yürütülen Ar-Ge projeleri ve benzer olarak Ar-Ge faaliyetleri ile ilgili olarak dışarıda geçirilen süreler için dışarıda geçirilen zamanın Ar-Ge faaliyetleri ile ilgisinin ve gerekçelerinin de belirtilerek görevli formu doldurulması ve ilgili Ar-Ge merkezi yöneticisinin onayı ile belgenin Ar-Ge merkezi ile ilgili İnsan Kaynakları bölümünde muhafaza edilmesi ve Bakanlık görevlileri tarafından talep edildiğinde belgenin ibraz edilebilir olması şartıyla dışarıda geçirilen süreler çerçevesinde geçirilen zamanların tamamının destek ve teşviklere konu edilebileceği yönünde bir mevzuat değişikliğine gidilmesi önem arz etmektedir.

Söz konusu gerekçeli dokümanların, gerektiğinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın ya da Maliye Bakanlığı ile SGK'nın olası incelemelerinde ibraz edilmek üzere saklanması yükümlüğü getirilebilir. Bu kapsamda projenin mahiyetine uygun olarak dışarıda geçirilen sürelerin teşviklere konu edilmesi sağlanmalıdır.

Ayrıca sektörel bazda her Ar-Ge merkezinden o sektördeki Ar-Ge merkezlerinde çalışan personelin alması gereken eğitimlerin, yurt içinde ve yurtdışında katılması gereken kongre, konferans, seminer vb. etkinliklerin listesi talep edilebilir. Bu listede ortaya çıkan ortak etkinliklere katılım sağlayacak belli sayıdaki personelin masrafları bakanlık tarafından karşılanabilir.

Şayet bu konuda bir sınır konulmak istenirse, her bir Ar-Ge personeli bakımından bu şekilde geçen süreler konusunda, bir yıl için örneğin 30 iş gününü aşmama_kuralı getirilebilir.

b) Ar-Ge Personelinin Yüksek Lisans ve Doktora Programlarına Konusunda İlave Açıklama ve Öneriler:

Ar-Ge merkezi bünyesinde çalışan personelin eğitim düzeyi ve bu düzeyin artırılması Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından önem verilen ve takip edilen bir husus olup, Ar-Ge merkezleri performans değerlendirme kriterlerinden birisidir. Ar-Ge merkezlerinde çalışan doktora ve yüksek lisanslı Ar-Ge personelinin sayısının artırılması; Ar-Ge merkezlerinde yürütülmekte olan Ar-Ge faaliyetlerinin niteliğinin artırılması ve üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Özellikle Ar-Ge merkezi değerlendirme süreci esnasında, çalışanların yüksek lisans/doktora programlarına devam etmesi, eğitim düzeyinin artırılması konularında firmalardan bu yöndeki stratejilerine ilişkin açıklamalar talep edilmektedir.

Bu kapsamda; Ar-Ge merkezi personelinin eğitimlerine yönelik Ar-Ge merkezi dışında bulunacağı sürelerin, yüksek lisans/doktora eğitimlerinin konusunun “teknik açıdan” Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilişkili olması, Ar-Ge merkezlerinin çalıştığı sektörle alakalı olması, hazırlanan tezlerin Ar-Ge merkezlerinde yürütmekte oldukları projeler ile doğrudan alakalı olması gibi koşullar çerçevesinde Ar-Ge faaliyeti olarak değerlendirilmesi ve üniversitelerden alınan resmi dokümanlarla desteklenmesi durumunda söz konusu sürelerin destek ve teşviklere dahil edilmesi önerilmektedir.

Ar-Ge merkezlerinde çalışan ve doktora/yüksek lisans yapan personel, devletin belirlemiş olduğu standart eğitim süresi kadar teşvik kapsamında tutulabilir. Tezli yüksek lisans programı için 3 yıl, doktora programını tamamlama süresi yüksek lisans derecesiyle kabul edilenler için 6 yıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için 9 yıl olarak süre belirlenebilir. Eğitimini uzatan personelin doktora/yüksek lisans eğitimi amacıyla Ar-Ge merkezi dışında geçirdiği süre teşvik dışı bırakılabilir.

c) **Ar-Ge Merkezi Dışında Üretim Tesislerinde Geçen Test Çalışmalar, Pilot Uygulamalar vb. Sürelerin Tanımlanması ve Ar-Ge Faaliyeti Kapsamında Sayılması İçin Konusunda İlave Açıklama ve Önerilerimiz:**

Ar-Ge merkezi personelinin şirket yerleşkesi içinde ancak Ar-Ge merkezi fiziki sınırları dışında Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçası olarak düşünülebilecek üretim hattı denemeleri, üretim/kalite/satış vb. birimler ile ortak çalışmalar/toplantılar gerçekleştirmek amacı ile bir takım faaliyetleri olabilmektedir.

Ar-Ge merkezlerinin daha çok teorik altyapının geliştirileceği, deneysel ve ön uygulamaların prototiplerinin yapılabileceği yerler olarak değerlendirilip, Ar-Ge merkezleri sınırları dışındaki uygulama sahalarının, eğitim ve araştırma platformlarının da Ar-Ge projelerinin önemli birer parçası olduğu gerçeği kabul edilmeli ve destek ve teşvik mekanizmaları bu doğrultuda geliştirilmelidir.

Firmaların faaliyet gösterdikleri alanlar nezdinde üretim hatlarının büyüklüğü nedeniyle Ar-Ge projeleri sonucu ortaya çıkan/çıkması muhtemel çıktıların deneme/pilot üretimlerinin pratikte Ar-Ge merkezi fiziki sınırları dışında firmanın üretim hatlarında gerçekleştirilebilmektedir.

Diğer taraftan Ar-Ge merkezi personeli, zaman zaman Ar-Ge ve yenilik projelerinde gerçekleştirilen faaliyetlerinin uzantısı mahiyetindeki bir takım işleri şirketlerin Ar-Ge

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org

merkezi dışında konumlandırılan ancak şirket yerleşkesinin fiziki sınırları içerisinde yer alan laboratuvar, eğitim salonu veya toplantı odalarında yürütmek durumunda kalabilmektedir (örneğin; Ar-Ge personelinin geniş katılımını gerektiren toplantılarda Ar-Ge merkezi dışındaki toplantı odalarının kullanılması, Ar-Ge merkezinden fiziki mekan olarak farklı bir katta bulunan ve konumlandırılan cihazlar açısından fiziki anlamda Ar-Ge merkezinin bir parçası haline dönüştürülemeyen laboratuvarlarda yürütülmek durumunda kalınan Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin uzantısı mahiyetindeki işler vb.).

Bu çerçevede, Ar-Ge merkezi personelinin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin devamı olarak üretim hattına gitmesi, toplantılar gerçekleştirmesi, laboratuvar çalışmaları gerçekleştirmesi durumunda, personelin söz konusu sürelerle isabet eden ücretlerinin 5746 sayılı Kanun'da yer alan destek ve teşviklere konu edilmesi önerilmektedir. Diğer taraftan, söz konusu faaliyetler kapsamında kullanılan ilk madde malzemelere ve sabit kıymetlerin amortisman giderlerine yönelik harcamaların da 5746 sayılı Kanun'da yer alan destek ve teşviklere konu edilmesi önerilmektedir.

Öneri 1: “Ar-Ge merkezi personelinin işletmenin içerisinde veya aynı şirketin diğer işletmeleri, Ar-Ge merkezleri, idari binalarının olduğu lokasyonlarda Ar-Ge projeleri ile alakalı test çalışmaları, prototip, pilot uygulamaları, deneme üretimleri, üretim adaptasyonu, üretim verimlilik çalışmaları, toplantı, teknik eğitimler vb. nedenlerle Ar-Ge merkezi dışında geçirdiği süreler, kayıt altında tutulması ve Ar-Ge faaliyetleri ile alakalı olduğunun ispat edilebilir olması şartıyla Ar-Ge faaliyeti kapsamında değerlendirilir. Bu faaliyetlerin dışında Ar-Ge merkezi dışında geçirilen süreler Ar-Ge desteklerine dâhil edilemez.”

Öneri 2: “Ar-Ge merkezinde geliştirilen, fakat başka bir üretim tesisinde üretimi yapılacak olan projelerde çalışan Ar-Ge personelinin, Ar-Ge projelerinin pilot uygulaması, deneme üretimleri gibi Ar-Ge projesi ile doğrudan alakalı olarak yapacakları çalışmalar da Ar-Ge faaliyeti kapsamında değerlendirilir.”

2. TÜSİAD Görüş Belgesi'nin (1.9.) Kısımında Belirtilen “Ar-Ge vergi indirimi uygulamasının, vergi öncesi raporlamaya etki edecek şekilde düzenlenmesi” Konusunda İlave Açıklama ve Öneriler:

TÜSİAD Görüş Belgesi'nde, uluslararası şirketlerin Türkiye kollarının Ar-Ge faaliyetlerini ülkemizde gerçekleştirmek için diğer ülkelerdeki grup şirketleriyle vergi öncesi rakamlar üzerinden mukayese ettikleri, ülkemizde verilen Ar-Ge indirimi teşviğinden beyanname üzerinde yararlanılması nedeniyle bu değerlendirmelere etkisinin olmadığı tespiti yapılmıştı. Bu çerçevede, beyanname üzerinde şeklen bir değişiklik yapılarak, talep eden firmalara bu konuda bir imkân sunulabilir:

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeananchamber.com

www.tusiad.org

Veriler:	Mevcut	Öneri	Fark
Ar-Ge indirimi hariç KV matrahı	500	500	
Ar-Ge indirimi	100	0	
KV matrahı	400	500	
Kurumlar Vergisi (400*0,20) / (500*0,20)	80	100	
Kurumlar Vergisi Ödemesi	80	100	20
Ar-Ge İndirimine İsbet Eden Kurumlar Vergisi		20	

Alternatif 1: Sonraki döneme gelir / Mahsuben iade

Dönem Sonu kaydı

31.Ara

691- Dönem Karı Vergi Karşılığı	100	
370- Dönem Karı Karşılığı		100

Beyanname verildiğinde terkin edilmesi gereken Ar-Ge vergi efekti

25.Nis

370- Dönem Karı Karşılığı	100	
360-Ödenecek vergiler		80
649-Diğer Olağan Gelirler		20
Ar-Ge vergi indirimi mevcut sistemdeki gibi beyanname üzerinde indirim olarak yer alacak.		
Aynı beyanname de ödenecek rakamdan terkin edilecek.		

Alternatif 2: Sonraki döneme gelir / Nakden iade

Dönem Sonu kaydı

31.Ara

691- Dönem Karı Vergi Karşılığı	100	
370- Dönem Karı Karşılığı		100

Beyannamenin Ödenmesi

25.Nis

370- Dönem Karı Karşılığı	100	
360-Ödenecek vergiler		100
Ar-Ge vergi indiriminin Ar-Ge vergi indirimi raporuna müteakip nakit olarak Mükellefe Ödenmesi		
102-Banka	20	
649-Diğer Olağan Gelirler		20

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeananchamber.com

www.tusiad.org

3. TÜSİAD Görüş Belgesi'nin (2.6.) Kısımında Belirtilen “Ar-Ge amacı ile alınan ekipmanların fiziken Ar-Ge merkezi sınırları içerisinde olma ve Ar-Ge faaliyetleri için kullanılan ilk madde ve malzemelerin Ar-Ge merkezinde kullanılma zorunluluğu” Konusunda İlave Açıklama ve Önerileri:

TÜSİAD Görüş Belgesi'nin bu bölümünde Ar-Ge amacı ile alınan ekipmanın, fiziken Ar-Ge merkezi sınırları içerisinde olması gereğinin günümüz gerçekleri ile tam örtüşmediği, uzaktan kullanım teknolojileri, sahada uygulamaların yapılması gereği, test ve üretim aşamalarında üniversiteler ile işbirliği gereklilikleri gibi nedenlerle, üretim sahasında konumlandırılan makine tesisat ve cihazların zaman zaman Ar-Ge faaliyeti sonlanmadan önce pilot üretim, test ve deneme amaçlı kullanılması gerektiği, mevcut düzenlemeler

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeanchamber.com

www.tusiad.org

İçinde Ar-Ge merkezi dışında konumlandırılan Ar-Ge faaliyetleri için kullanılan makine tesisat ve cihazların amortisman giderlerinin ve bunlarda kullanılan ilk madde ve malzeme giderlerinin Ar-Ge indirimi kapsamında dikkate alınmadığı belirtilmiştir.

Konu hakkındaki önerimiz, Ar-Ge merkezi bünyesinde yürütülen projelerde; ilgili diğer kurum ve kuruluşlarda yapılan çalışmalar, eğitim, araştırma ve fuar katılımları, saha testleri ve uygulamalarının bütününe kapsamı gerektiği, projelere daha yaratıcı ve inovatif sonuçlar verebilmesi için bu geniş bakış açısı ile yaklaşılması gerektiği, ekipman kullanımı konusunda Ar-Ge merkezi sınırları içinde ve dışında konumlanan ekipmanlara ait amortisman giderlerinin ve bu ekipmanlarda kullanılan ilk madde ve malzemelerin destek ve teşviklere konu edilmesi yönünde olmuştur.

Konuya ilişkin ilave açıklamalar aşağıda belirtilmiştir:

a) Ar-Ge amacı ile alınan ekipmanların fiziken Ar-Ge merkezi sınırları içerisinde bulunmadığı durumlar:

aa) Örnekler:

- i. Ar-Ge projeleri ile direkt alakalı ya da yapılacak Ar-Ge çalışmalarına girdi teşkil edecek şekilde, ürün veya prototiplerin kullanım şartlarının tespiti amacıyla müşterilerin ürünlerinden veri toplanmasına yönelik alınmış olan Ar-Ge test ekipmanları.
- ii. Yurtdışında yapılması zaruri testler için geçici süre ile Ar-Ge ekipmanlarının yurtdışında kullanımı.
- iii. Ar-Ge projesi kapsamında seri üretim dışında deneme, pilot üretim, saha testi vb. sebeplerle Ar-Ge ekipmanlarının ilgili iş paketi süresini geçmemek şartıyla Ar-Ge merkezi dışında şirketin üretim tesisleri içerisinde kullanımı.
- iv. Cihazın ömür ve yeterliliği ile ilgili bakım, kalibrasyon, güncelleme, onarım vb. konular için geçici olarak Ar-Ge merkezi sınırları dışına çıkma zorunluluğu.
- v. Ürünün, uzun süreli atmosfer şartlarına dayanımının test edilmesi için, farklı iklimlerde test yapılması amacıyla inşa edilen iklimlendirme istasyonları (Testin amacı, ürünümüzün kullanılacağı farklı tip boyaların, değişik iklime sahip lokasyonlarda test edilmesi).

bb) Öneriler:

- 1- Ar-Ge merkezi dışında konumlanan makine tesisat ve cihazların amortisman giderlerinin Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin kısmı nasıl ayrıştırılabilir?

Söz konusu cihazların Ar-Ge ve yenilik projelerinde kullanılma sürelerinin Ar-Ge personeli tarafından takibi ve dokümantasyonunun yapılması suretiyle bu sürelerle isabet

eden amortisman giderleri 5746 sayılı Kanun’da yer alan Ar-Ge indirimine dahil edilmelidir.

2- Bu makinalarda Ar-Ge projeleri için kullanılan ilk madde ve malzeme giderlerinin miktarı, tutarı nasıl belirlenebilir? Kriter ne olmalıdır?

Söz konusu cihazlarda Ar-Ge ve yenilik projeleri kapsamında kullanılan ilk madde malzeme harcamalarının tutar ve miktar bilgilerinin Ar-Ge merkezi proje raporlarında belirtilerek, ilgili dokümantasyonun yapılması, muhasebe kayıtlarında ise söz konusu harcamaların proje bazlı takibi suretiyle bu harcamaların 5746 sayılı Kanun’da yer alan Ar-Ge indirimine dahil edilmesi önerilmektedir.

4. TÜSİAD Görüş Belgesi’nin (2.10.) Kısımında Belirtilen “Damga vergisi istisnası” Konusunda İlave Açıklama ve Öneriler:

TÜSİAD Görüş Belgesi’nin bu bölümünde, 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmayacağı hüküm altına alınmış olmasına karşın, bu istisnanın Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından verilmesi gereken onaylı bir listeye bağlandığı, ancak uygulamada ilgili Bakanlığın bu konuda onaylı bir liste düzenlemediği belirtilmiştir. Bu konuda uygulama kolaylığı talep edilmiştir.

Konuya ilişkin ilave açıklamalar aşağıda belirtilmiştir:

Ar-Ge faaliyetleri kapsamında düzenlenecek kağıtlarda damga vergisi istisnasının uygulanabilmesi için Ar-Ge Merkezi Belgesi’nin sunulmasının yeterli olduğu düşünülmektedir.

Şirketlerin Ar-Ge merkezi bünyesinde yürütülen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine yönelik düzenlenen kâğıtlara, söz konusu kağıdın noter, resmi daire, diğer kamu kurum ve kuruluşları gibi kurum ve kuruluşlar nezdinde işlem görmesi gerekmeyen durumlarda onaylı liste aranmaksızın Ar-Ge merkezi belgesi sunulmak suretiyle 5746 sayılı Kanun kapsamındaki damga vergisi istisnasının uygulanabileceği yönünde mevzuat değişikliği yapılmalıdır.

5. TÜSİAD Görüş Belgesi’nin (2.13.) Kısımında Belirtilen “Tanımlara İlişkin Hususlar” Konusunda İlave Açıklama ve Öneriler:

a) **“Kısmi Zamanlı Çalışan” tanımı:**

26953 no’lu Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği’nin 4. Maddesinde yer alan “Araştırmacı”, “Teknisyen” ve

TÜSİAD
AVRUPA İŞ DÜNYASI
KONFEDERASYONU
BUSINESSEUROPE
ÜYESİDİR

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeancommerce.com

www.tusiad.org

“Destek Personeli” tanımlarına uymak şartıyla, Ar-Ge merkezi organizasyonunda yer almamasına karşın, zamanının bir kısmını Ar-Ge merkezi sınırları içerisinde yürütülen projelerde, aynı yönetmeliğin aynı maddesinde tanımlı “Araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge)” kapsamındaki çalışmalarda yer alan personel.

b) "Destek personeli" tanımı:

Güncel Ar-Ge mevzuatı kapsamında Ar-Ge merkezi yöneticisi olarak çalışan personelin destek personeli olarak kabul edilmesi söz konusudur. Ayrıca ücreti vergisel teşvik ve desteklere konu edilecek destek personeli sayısı toplam tam zamanlı araştırmacı ve teknisyen sayısı üzerinden %10 sınırı gözetilerek hesaplanmaktadır. Bu da kısıtlı sayıda destek personelinin ücretlerinin destek ve teşviklere konu edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu nedenle yönetim kadrosunda çalışıp uzmanlık alanları gereği projelerde bilfiil görev alan deneyim ve eğitim anlamında yüksek niteliklere sahip olan Ar-Ge merkezi yönetici kadrosundaki kişiler araştırmacı personel sayılmalıdır.

Güncel Ar-Ge mevzuatında Ar-Ge faaliyetlerine katılan veya bu faaliyetlerle doğrudan ilişkili yönetici, teknik eleman, laborant, sekreter, işçi ve benzeri personel destek personeli olarak sayılmakta olup, söz konusu tanımın muhasebe/finans, insan kaynakları, bilgi işlem gibi bölümlerde çalışan kişileri de kapsadığına dair net ifadelerin mevzuata eklenebileceği ve çalışma sürelerinin Ar-Ge merkezi faaliyetleri ile ilişkisinin belgelendirilebilir olması şartıyla söz konusu personelin Ar-Ge merkezi sınırları dışında çalıştığı durumlarda da (muhasebe/finans, insan kaynakları, bilgi işlem ve benzeri departmanların fiziki mekanlarında) ilgili personelin ücretlerinin destek ve teşviklere konu edilebileceğine yönelik açıklamalarda bulunulması önem arz etmektedir.

c) “Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler” tanımı:

TÜSİAD Görüş Belgesi’nde şu soruna işaret edilmişti: “5746 sayılı Kanun’un Yönetmeliğinin ‘Ar-Ge ve Yenilik Harcamalarının Kapsamı’ başlıklı 7. maddesinde yer alan; “Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler: Normal bakım ve onarım giderleri hariç olmak üzere, Ar-Ge ve yenilik faaliyetleriyle ilgili olarak işletme dışında yerli veya yabancı diğer kurum ve kuruluşlardan mesleki veya teknik destek alınması veya bunlara yaptırılan analizlerle ilgili olarak yapılan ödemelerle, bu mahiyetteki diğer ödemelerdir” açıklamasındaki ‘diğer ödemeler’ ifadesine yönelik detaylı bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Zira, mükellefler, aldıkları bir danışmanlık hizmetinin Ar-Ge harcaması niteliğinde olup olmadığına karar verirken söz konusu ifadenin açık olmaması sebebiyle zorluk yaşamaktadırlar.”

Yönetmelikte ayrıca, “Bu şekilde alınan danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alımlarına ilişkin harcamalar ilgili Ar-Ge projesinin toplam harcama tutarının proje bazında %20’sini geçemez.” denilmektedir. Bu konuda içeriği ile beraber Ar-Ge merkezleri için

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeananchamber.com

www.tusiad.org

netleştirilmesi gereken en önemli konu %20'lik sınırlamanın proje başına mı yoksa toplam Ar-Ge harcamasına göre oranı olarak mı yorumlanması gereğidir.

d) “Genel giderler” tanımı:

“Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ilişkin sigorta giderleri, personelin gelişimine katkı sağlayacak etkinliklere ilişkin tüm giderler, eğitim, seyahat (şehir içi yol, yurtiçi ve yurtdışı yol), konaklama, sertifikasyon, kargo, kitap, dergi, kırtasiye ve benzeri bilimsel yayınlara ait giderler, Ar-Ge merkezi kira giderleri, temizlik, servis ve yemek giderleri, enerji giderleri (su, elektrik, doğalgaz ve diğer yakıt kullanımı), internet, telefon giderleri, projelerde kullanılan sarf malzemeleri, Ar-Ge personelinin çalışmaları esnasında kullanmak zorunda olduğu özel koruyucu ve ekipmanlar da bu kapsamdadır.” şeklinde bir tanım yapılması önerilmektedir.

e) Alınan bir hizmetin Ar-Ge harcaması niteliğinde olup olmadığına karar verilirken zorluk yaşanmasına neden olan fıkraya bir ekleme yapılması önerilmektedir: “Münhasıran Ar-Ge merkezlerinin elektrik, su, gaz, bakım-onarım, haberleşme, nakliye giderleri ile bu merkezlerde kullanılan makine ve teçhizata ilişkin bakım ve onarım giderleri gibi merkezin fiziksel ortamının sağlanması ve projelerin yürütülmesi ve bu merkezlerde yürütülen faaliyetin devamlılığını sağlamak için yapılan giderleri kapsar.”

f) Personel giderleri ile ilgili mevcut tereddütleri ortadan kaldırmak açısından, Ar-Ge Yönetmeliğinin 7/1-c maddesindeki, “Kanun kapsamında gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla çalıştırılan Ar-Ge personeliyle ilgili olarak tahakkuk ettirilen ücretler ile bu mahiyetteki giderler” tanımına “gelir vergisi, damga vergisi, SGK primi dâhil” ifadesinin eklenmesi yerinde olacaktır.

6. **TÜSİAD Görüş Belgesi’nin (2.14.) Kısımında Belirtilen “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nde ücretleri vergisel teşvik ve desteklere konu olacak destek personeli sayısının belirlenmesi” Konusunda İlave Açıklama ve Öneriler:**

Konuya ilişkin TÜSİAD Görüş Belgesi’nin ilgili bölümü aşağıya alınmıştır.

“2.14. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nde ücretleri vergisel teşvik ve desteklere konu olacak destek personeli sayısının belirlenmesi

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu’nun geçici 2. maddesinde “Bölgede çalışan; Ar-Ge ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Muafiyet kapsamındaki destek personeli sayısı Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu aşamaz.” açıklamalarına yer verilmiştir. Bununla birlikte 01.04.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği’nin 37. maddesinde “İstisna kapsamındaki destek personeli sayısı

İstanbul
Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara
İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel
Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.
2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin
Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris
33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin
European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeancommerce.com

www.tusiad.org

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road,
Chaoyang District Beijing 10025 P.R. C
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.com

www.tusiad.org

Ar-Ge personeli sayısının yüzde onunu aşamaz. Destek personeli sayısı hesabında küsuratlı sayılar bir üst tamsayıya iblağ edilir. Destek personelinin toplam Ar-Ge personeli sayısının %10'unu aşması hâlinde, brüt ücreti en az olan destek personelinin ücretinden başlamak üzere her türlü vergi istisnası uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nda ve uygulama yönetmeliğinde, destek personeli sayısının hesaplanmasında esas alınacak Ar-Ge personeli sayısının ne şekilde belirleneceğine ilişkin açık bir ifade bulunmamaktadır. Her ne kadar Ar-Ge merkezinde çalışan destek personelinin tespitinde, 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'da **tam zamanlı Ar-Ge personel sayısının** hesaplamada baz alınacağından bahsedilse de, 4691 sayılı Kanun'da ve uygulama yönetmeliğinde aynı esasların geçerli olduğuna dair açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Öneri:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri mevzuatında destek personeli sayısının hesaplanmasında dikkate alınacak Ar-Ge personeli sayısının belirlenmesinde kullanılacak yöntemle dair (tam zamanlı Ar-Ge personel sayısı, tam zaman eşdeğer Ar-Ge personel sayısı veya Ar-Ge personeli kafa sayısı) bir düzenleme yapılması yerinde olacaktır.”